

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/147/2018
Identifikačné číslo spisu: 2018200063
Dátum vydania rozhodnutia: 21.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2018200063.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: L. L. L., narodený XX. L. XXXX, bytom v A., T. č. XXXX/X, právne zast.: JUDr. Petrom Toth-Vaňom, advokátom a konateľom RESULTS s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Račianska č. 38, IČO: 51 784 017, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 18. decembra 2017, číslo: 47644-3/2017-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2018, č. k. 20Sa/5/2018-77, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej z a m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 29. júna 2018, č. k. 20Sa/5/2018-77, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej z 18. decembra 2017, číslo: 47644-3/2017-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava zo 04. mája 2017, číslo 594-38/2017-TT, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo dňa 30. apríla 2009 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, ale zaniklo 30. júna 2011.

2. Krajský súd v predmetnej veci preskúmaval zákonnosť vyššie uvedených rozhodnutí určujúcich, že žalobcovi povinné nemocenské a dôchodkové poistenie nezaniklo dňa 30. apríla 2009, ale zaniklo dňa

30. júna 2011, a to na základe zistenia, že hoci povolenie vydané žalobcovi na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia bolo rozhodnutím Trnavského samosprávneho kraja ku dňu 30. apríla 2009 zrušené, tento naďalej mal postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, nakoľko bol držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/TT/0476/05. Za sporné považoval krajský súd, či žalobca zrušením rozhodnutia o povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie dňom 30. apríla 2009 stratil postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, alebo či mu toto postavenie zostalo zachované ako držiteľovi licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (ďalej len „licencia L1A“; pozn. súdu)

3. Po preskúmaní veci dospel krajský súd k záveru, že postupom správnych orgánov bolo porušené ústavné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka, keď začatie konania nebolo žalobcovi pobočkou Sociálnej poisťovne oznámené a nebolo mu tak umožnené vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia napriek tomu, že podľa označenia aplikovaného ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. by malo ísť o sporný prípad zániku sociálneho poistenia. Navyše vydaním prvostupňového správneho rozhodnutia s časovým odstupom 8 rokov ide o rozhodnutie bez pochybností nepredvídateľné, tiež v ňom absentuje zrozumiteľné vysvetlenie dôvodu vydania rozhodnutia, ozrejmienie úvah správneho orgánu pri hodnotení dôkazov a aplikácii právnych predpisov. Rozhodnutie trpí obsahovými nedostatkami a nezodpovedá požiadavkám plynúcim z § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Odôvodnenie rozhodnutia obsahuje citáciu ustanovení § 5 a § 21 menovaného zákona bez jeho identifikácie, údaje o prijíme žalobcu za rok 2010, údaje o povolení prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia a o jeho zrušení a konštatovanie existencie licencie L1A po dátume 30. apríla 2009, z čoho správny orgán bez ďalšieho vysvetlenia vyvodzoval, že žalobca má postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby a že jeho povinné poistenie nezaniklo k 30. aprílu 2009. S poukazom na rozhodnutie žalovanej ako odvolacieho orgánu uviedol, že i napriek tomu, že toto obsahovalo širšie skutkové a právne zdôvodnenie (vzhľadom na nemožnosť účastníka oboznámiť sa s podkladmi rozhodnutia a obsahové nedostatky prvostupňového rozhodnutia obmedzujúce argumentačné možnosti odvolateľa) považoval jej rozhodnutie tiež za arbitrárne. Konštatovanie žalovanej v odôvodnení rozhodnutia, že napadnuté (prvostupňové) rozhodnutie spĺňa všetky zákonné náležitosti uvedené v § 209 zákona č. 461/2003 Z.z., vyhodnotil ako formálne, nemajúce oporu v skutočnom obsahu odôvodnenia rozhodnutia pobočky Trnava zo 04. mája 2017, nezohľadňujúce požiadavku zákona na ozrejmienie úvah pri hodnotení dôkazov a použití právnych predpisov, t. j. zrozumiteľné vysvetlenie aj súvislostí medzi citovanými predpismi a jednotlivými údajmi a skutočnosťami uvedenými v odôvodnení rozhodnutia. V neposlednom rade, naplnením požiadavky § 209 ods. 3 menovaného zákona na to, aby výrok rozhodnutia obsahoval aj uvedenie právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, nie je označenie § 178 ods. 1 písm. a/ tohto zákona, ktorý upravuje iba vecnú príslušnosť pobočky poisťovne; nejde o hmotnoprávne ustanovenie, z ktorého možno vyvodzovať zánik, či nezanik povinného poistenia, o ktorom bolo rozhodnuté.

4. Argumentáciu žalovanej s odkazom na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 7Sžso/20/2010, v súvislosti so spôsobom začatia konania, vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko ňou uvádzané rozhodnutie bolo vydané v skutkovo a právne rozdielnej veci, v ktorej podklady rozhodnutia správneho orgánu pochádzali od samotného účastníka správneho konania.

5. V súvislosti s právnym posúdením krajský súd dôvodil, že aj podľa vyjadrenia žalovanej bol žalobca pre účely sociálneho poistenia ako samostatne zárobkovo činnná osoba posudzovaný na základe rozhodnutia o vydaní povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (o existencii licencie žalobcu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe žalovaná nemala vedomosť), ktoré bez pochybností je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Logickým bol potom záver, že zánikom tohto povolenia dňom 30. apríla 2009 na základe rozhodnutia Trnavského samosprávneho kraja boli naplnené podmienky aj pre zánik povinného poistenia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení. Nestotožnil sa s právnou konštrukciou, podľa ktorej okamihom zániku tohto povinného poistenia „nastúpil“ iný dôvod povinného poistenia spočívajúci v skutočnosti, že žalobca v

tom čase bol držiteľom licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, napriek tomu, že na jej základe žiadnu činnosť nevykonával a nemal z nej žiadne príjmy (podľa tvrdenia žalobcu, ktoré nebolo rozporované). Uviedol, že licencia L1A je podľa § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.“; pozn. súdu) dokladom, na základe ktorého je možný výkon zdravotníckeho povolania jednou z jeho foriem, ktorý (výkon zdravotníckeho povolania) nie je dôvodné stotožňovať s vykonávaním činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Samotná licencia pre výkon samostatnej zdravotníckej praxe jej držiteľom nepostačuje, ako to vyplýva už z definície obsiahnutej v § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z.z., podľa ktorej samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, t. j. osoba poskytujúca zdravotnú starostlivosť na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotnom zariadení.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP zrušil napadnuté rozhodnutie ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov ako aj pre to, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

7. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Podľa právneho názoru žalovanej, licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z.), označovaná ako licencia L1A na základe ktorej môžu podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z.z. samostatnú zdravotnícku prax vykonávať zdravotnícki pracovníci, napríklad v povolani lekárov, logopédov, psychológov, sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi tejto licencie status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. Vychádzala z ustanovenia § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z., z ktorého vyplýva, že zdravotnícke povolanie sa nevykonáva len na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ktoré vydáva príslušný samosprávny kraj, ale aj v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10) alebo na základe živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu. Taktiež z § 4 menovaného zákona vyplýva, že poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je nielen fyzická osoba alebo právnická osoba, na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu, ale aj fyzická osoba na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe alebo živnostenského oprávnenia vydaného podľa osobitného predpisu. Priamo zo zákona č. 578/2004 Z.z. vyplýva, že držiteľ licencie L1A je oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie a poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a z inej zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z.z.“; pozn. súdu). Z § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. vyplýva, že na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe je potrebná výlučne licencia typu L1A, t. j. licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

11. Ďalej žalovaná uviedla, že v čase, kedy si žalobca zrušil povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, bol držiteľom aj licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov číslo L1A/TT/0476/05, vydané Slovenskou lekárskou komorou. Zrušenie povolenia na prevádzkovanie

zdravotníckeho zariadenia dňom 30. apríla 2009, rozhodnutím Trnavského samosprávneho kraja z 18. marca 2009, číslo: TA/273/2009/OZaHF-006, nespôsobilo zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. Žalobca mal teda ku dňu 30. apríla 2009 status postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. nielen z dôvodu, že bol držiteľom povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ale aj z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A. Vzhľadom na to, že žalobca k 30. aprílu 2009 nezrušil všetky oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, keďže bol naďalej držiteľom licencie L1A, mal aj po 30. apríli 2009 právne postavenie povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia.

12. Poukázala tiež na to, že o tom, že žalobca je držiteľom licencie L1A v čase, kedy žalobca podal Registračný list FO - odhláška zo sociálneho poistenia k 30. aprílu 2009 nemala vedomosť a žalobca túto skutočnosť Sociálnej poisťovni, pobočka Trnava neoznámil, napriek tomu, podľa § 227 ods. 2 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. je poistenec povinný preukázať skutočnosť rozhodujúcu na vznik, trvanie a na zánik sociálneho poistenia. V prípade, ak by žalobca tieto skutočnosti oznámil pri podaní príslušného registračného listu, bol by ihneď upozornený zo strany pobočky na to, že zánik povinného sociálneho poistenia nenastal z dôvodu, že je držiteľom oprávnenia podľa osobitného predpisu - licencie L1A. Túto skutočnosť zistila pobočka až z údajov poskytnutých Slovenskou lekárskou komorou s tým, že do toho času nemala pobočka reálnu možnosť zistiť, že žalobca je držiteľom licencie L1A. Skutočnosť, že pobočka nekonala 8 rokov nebola teda spôsobená nezáujmom vo veci konať, ale z dôvodu, že táto nemala vedomosť o relevantných skutočnostiach spôsobujúcich spornosť zániku sociálneho poistenia. Išlo o objektívne skutočnosti brániace pobočke vo veci konať. Zároveň dodala, že zákon č. 461/2003 Z.z. neukladá lehotu, v ktorej sa má rozhodnúť o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

13. Žalovaná ďalej v kasačnej sťažnosti dôvodila, že podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2010 nadobudla status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. (v znení účinnom do 31. decembra 2010) každá fyzická osoba, ktorá mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31. decembra 2010 teda nie je právne významné, či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva, ale to, že dotknutá fyzická osoba disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Zákon č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 neustanovuje žiadne iné podmienky, ktoré by mala splniť fyzická osoba na to, aby nadobudla status samostatne zárobkovo činnnej osoby a taktiež neukladá žalovanej skúmať bližšie osobitné podmienky zakladajúce fyzickej osobe status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. 1Sžo/16/2016, v ktorom súd dospel k záveru, že cit.: „Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase vyplýva, že vznik a aj zánik povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby je naviazaný na zákonom predpokladané skutočnosti a to na existenciu oprávnenia na vykonávanie podnikateľskej činnosti a na prekročenie zákonom stanovenej hranice príjmu z podnikania za predchádzajúci kalendárny rok. Vznikom oprávnenia na podnikanie nadobúda fyzická osoba status samostatne zárobkovo činnnej osoby a súčasne s tým aj povinnosti vyplývajúce z povinného sociálneho poistenia, pričom toto poistenie zaniká zo zákona dňom zániku oprávnenia na podnikanie“ s tým, že cit.: „Vznik a trvanie povinného poistenia je totiž spojené s existenciou oprávnenia na podnikanie, nie s jeho realizáciou“.

14. Žalovaná tiež poukázala na to, že pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nie je rozhodujúce na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla samostatne zárobkovo činnná osoba príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. V § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je uvedená bližšia špecifikácia dosiahnutých príjmov, rozhodujúca je len tá

skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá spĺňa právnu definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia, dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z. K rovnakému názoru dospel tiež Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku z 15. augusta 2017, sp. zn. 27Sa/3/2017 podľa ktorého cit.: „Právne postavenie SZČO sa neposudzuje samostatne vzhľadom na „druh podnikania“ (v prípade, ak je takáto osoba držiteľom oprávnenia na vykonávanie podnikania na základe živnostenského listu a súčasne aj iného oprávnenia, resp. oprávnení na vykonávanie podnikateľskej činnosti podľa osobitných predpisov), ale takáto osoba má všeobecne postavenie SZČO, ktorej vzniká „jedno“ poistenie, v ktorom sa zohľadňujú komplexne všetky príjmy z podnikateľskej činnosti podľa § 6 zákona o dani z príjmov, ktoré táto osoba dosiahla v predchádzajúcom kalendárnom roku. ...zákon č. 461/2003 Z.z. upravuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZČO ako „jedno poistenie“ a nie niekoľko od seba nezávislých sociálnych poistení. ...Pri posudzovaní trvania povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia je rozhodujúca len skutočnosť, že SZČO dosiahla tento príjem podľa § 6 Zákona o dani z príjmov.“ Podobne Krajský súd v Trenčíne v rozsudkoch z 09. mája 2017, sp. zn. 25Sa/1/2017 a sp. zn. 25Sa/2/2017 uviedol, že cit.: „...nie je rozhodujúce, na základe akého právneho vzťahu fyzická osoba príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti nadobudla, rozhodujúcim je iba to, že fyzická osoba dosiahla v príslušnom kalendárnom roku príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov.“

15. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti žalovaná vyjadrila nesúhlas s názorom krajského súdu, že žalobcovi nebolo oznámené začatie konania, nakoľko žalobca mal možnosť obhájiť svoje práva, prípadne povinnosti a záujmy v rámci odvolacieho konania a zároveň mal podľa § 190 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. právo nazerat' do spisov a robiť si z nich výpisy, odpisy a na požiadanie aj vyhotoviť fotokópie. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava nekonala v rozpore so zákonom č. 461/2003 Z.z., ak žalobcovi osobitne neoznámila začatie konania vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Opätovne žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2011, sp. zn. 7Sžso/20/2010, podľa ktorého cit.: „Konanie, ktoré sa začína na podnet organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, je začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon (§ 185 ods. 4 zákona o sociálnom poistení). Zákon o sociálnom poistení však nekonkretizuje o aký úkon má ísť, a preto za prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia, pokiaľ Sociálna poisťovňa disponovala potrebnými a dostatočnými podkladmi pre rozhodnutie. Sociálna poisťovňa nemá v danej veci podľa zákona o sociálnom poistení ani povinnosť, aby o začatí konania upovedomila všetkých známych účastníkov konania, ako to ukladá správny poriadok. Taktiež zákon o sociálnom poistení neukladá povinnosť žalovanej pred vydaním rozhodnutia dať možnosť vyjadriť sa účastníkovi konania k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.“ Dodala, že vo väčšine nedávkových konaní je reálna dôkazná iniciatíva na strane organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, pretože táto má možnosť overiť si všetky údaje skutočného stavu veci z výkonu vlastnej činnosti, najmä vo svojich databázach a registroch poistencov. Žalovaná začatím nedávkového konania realizuje svoje práva plynúce zo sociálno-poisťovacích právnych vzťahov, ktorým na druhej strane zodpovedajú povinnosti subjektov sociálneho poistenia. Podklady, ktorými žalovaná disponovala v čase vydania rozhodnutia boli postačujúce na rozhodnutie vo veci (disponovala napríklad rozhodnutím Trnavského samosprávneho kraja o zrušení povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, licenciou L1A, údajmi zo súboru Daňového riaditeľstva SR o príjmoch dosiahnutých z podnikania v rozhodujúcom období, Registračným listom FO - odhláška zo sociálneho poistenia). V rámci odvolacieho konania bola celá vec z hľadiska skutkového a právneho opätovne preskúmaná. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí zaujala stanovisko a vysporiadala sa so všetkými námietkami žalobcu, ktoré uviedla vo svojom odvolaní a zdôvodnila skutkový a právny stav veci. Zároveň poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. novembra 2014, sp. zn. 1Sžso/57/2013 podľa ktorého cit.: „...sociálne nedávkové konanie sa prísne nerozdeľuje do dvoch navzájom oddelených konaní, ale tak konanie pred prvostupňovým ako aj odvolacím orgánom tvorí jeden celok navzájom prepojených konaní.“

16. V súvislosti s krajským súdom vytýkanými nedostatkami v zmysle § 209 ods. 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z.z. uviedla, že výrok rozhodnutia žalovanej obsahuje rozhodnutie vo veci s odkazom na § 179 ods. 1 písm. b/ menovaného zákona, na základe ktorého bola žalovaná ako odvolací orgán oprávnená

rozhodnúť vo veci. Obdobne aj výrok prvostupňového správneho rozhodnutia obsahuje odkaz na § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona, na základe ktorého rozhodla pobočka. Tiež odôvodnenie rozhodnutia žalovanej ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia obsahuje citáciu ustanovení právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovali a z ktorých vychádzali pri právnom posúdení veci. Záverom aj s poukazom na rozsudky Krajského súdu v Nitre z 19. októbra 2016, sp. zn. 11S/225/2015 a zo 07. decembra 2015, sp. zn. 11S/225/2015 uviedla, že nie je potrebné, aby odôvodnenie rozhodnutia dávalo odpoveď na každú vznesenú námietku, ale vyžaduje sa, aby konajúci orgán v odôvodnení rozhodnutia zdôvodnil skutkový a právny stav prejednávanej veci, aby uviedol, na podklade ktorých skutočností rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

17. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

18. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním z 09. októbra 2018.

19. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozsudkom krajského súdu a závermi z neho plynúcimi. Samotná licencia pre výkon samostatnej zdravotníckej praxe jej držiteľom nepostačuje ako to vyplýva už z definície obsiahnutej v § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z.z., podľa ktorej samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, pričom povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia bolo zrušené k 30. aprílu 2009 a nie až 30. júna 2011. Pre výkon zdravotníckeho povolania nepostačovala iba licencia, nakoľko v takom prípade ustanovenia o vykonávaní zdravotníckeho povolania na základe povolenia na výkon zdravotníckeho zariadenia vôbec nebolo pre výkon činnosti v povolani lekárov potrebné. Navyše v prípade licencie ide výlučne o preukázanie odbornej spôsobilosti; Slovenská lekárska komora posudzuje pri jej vydávaní podľa zákona č. 578/2004 Z.z. výlučne spôsobilosť na právne úkony, zdravotnú a odbornú spôsobilosť, bezúhonnosť a dôveryhodnosť. Ak sú uvedené podmienky splnené, je vydaná licencia, avšak konkrétne oprávnenie príslušnú zdravotnú starostlivosť poskytovať vzniká podľa zákona č. 578/2004 Z.z. až momentom povolenia samosprávneho kraja a nie až rozhodnutím Slovenskej lekárskej komory. O závere, že žalobca od 01. mája 2009 nemohol mať oprávnenie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe ako lekár svedčí aj to, že nemal oprávnenie predpisovať lieky s tým, že práve táto činnosť je podľa § 79 ods. 1 písm. a/ a r/ zákona č. 578/2004 Z.z. povinnosťou poskytovateľa zdravotníckej starostlivosti. Dodal, že mu bol od 01. mája 2009 zo strany Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zrušený kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a teda nemal na základe čoho predpisovať lieky. Rovnako aj vo výpise zo štatistického registra (Slobodné povolanie - fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona) je uvedený dátum zániku dňa 30. apríla 2009 a od 01. mája 2009 už ani nedisponoval IČO-m, pod ktorým činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby do 30. apríla 2009 vykonával.

20. V ďalšej časti vyjadrenia sa žalobca zameril na rozbor vo veci aplikovaného § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu 21), ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/. Na základe podčiarknutého textu žalobca bližšie konštatoval, že povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zanikajú vždy pri splnení týchto podmienok:

a/ v prípade osoby, ktorej sa má zánik poistenia týkať, ak ide o samostatne zárobkovo činnnú osobu podľa § 5 písm. c/;

b/ ak ide o vznik pracovného pomeru, v ktorom je príslušná osoba povinná mať na výkon danej činnosti oprávnenie podľa osobitného predpisu;

c/ ak osoba, ktorej zánik poistenia sa má týkať, vyhlasuje, že odo dňa vzniku daného pracovného pomeru činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby nevykonáva;

s tým, že splnenie podmienok plynúcich z písm. a/ a c/ nie je sporné, čo nebolo rozporované ani zo

strany samotnej žalovanej. V súvislosti s podmienkou uvedenou pod písm. b/ žalobca poukázal na to, že dňa 01. mája 2009 mu vznikol zamestnanecký pracovný pomer s tým, že samotný registračný list, na základe ktorého bol spoločnosťou L. prihlásený ako zamestnanec tvoril prílohu žaloby. Žalobca bol teda v pracovnom pomere v súvislosti s činnosťou, na výkon ktorej bol povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu - licenciu na výkon funkcie odborného zástupcu podľa § 68 ods. 1 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. (licencia LIC). Konštatovanie žalovanej, že na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31. decembra 2010 nie je právne významné, či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva, je teda nesprávne. Kľúčové ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. výslovne hovorí o vykonávaní (respektíve o nevykonávaní) činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby.

21. V záverečnej časti vyjadrenia sa žalobca tiež vyjadril k procesným otázkam. Stotožnil sa so závermi krajského súdu, namietol postup pobočky, ktorá po 8 rokoch vydala rozhodnutie; tiež vo vzťahu k žalovanej namietal, že táto sa vôbec vo svojom rozhodnutí nevyjadrila k zrušeniu kódu nevyhnutného na predpisovanie liekov, ku ktorému došlo dňom 30. apríla 2009, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Postup pobočky ako aj žalovanej pri vydaní rozhodnutí s výrazným časovým odstupom považoval za nepripustný zásah do práv a právom chránených záujmov. Ak totiž platí zásada „práva patria bdelym“ v súkromnom práve, kde subjekty súkromného práva majú dovolené všetko, čo nie je zákonom zakázané, o to viac musí táto zásada platiť pre štátne orgány a orgány verejnej správy, ktoré môžu konať len to, čo im zákon dovoľuje.

22. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

IV.

23. Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalovanej na vedomie dňa 02. novembra 2018.

V.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

25. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

26. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

27. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

28. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

29. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

30. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP zrušil rozhodnutie žalovanej z 18. decembra 2017, číslo: 47644-3/2017-BA, ktorým táto podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava zo 04. mája 2017, číslo 594-38/2017-TT, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo dňa 30. apríla 2009 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, ale zaniklo 30. júna 2011.

31. Správne orgány vo svojich rozhodnutiach dospeli k právnomu záveru, že žalobca aj po 30. apríli 2009 mal právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, pretože i po tomto dni bol držiteľom licencie L1A a súčasne za roky 2007, 2008 a 2009 jeho príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti presiahol zákonom stanovenú hranicu príjmu sledovaného na účely vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Zároveň, vzhľadom na to, že príjem žalobcu zo zárobkovej činnosti následne v roku 2010 sumu stanovenú zákonom nepresiahol, podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie k 30. júnu 2011.

32. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu 19) okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu 21) [pozn. pod čiarou č. 19 - napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení zákona č. 302/1999 Z.z., zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších predpisov; pozn. pod čiarou č. 21 - napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov a zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov; pozn. pod čiarou].

33. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinne nemocensky poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9;

34. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinne dôchodkovo poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená;

35. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak.

36. Podľa § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10);

37. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárs, sestrs, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a/].

38. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1 je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení.

39. Podľa § 11 ods. 2 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy vydáva povolenie na prevádzkovanie ambulancie ... ;

40. Podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, licencie sa vydávajú na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10) zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárs, sestrs, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér;

41. Podľa § 69 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, komora vydá licenciu zdravotníckemu pracovníkovi, ak má spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu, je zdravotne spôsobilý (§ 32), je odborne spôsobilý (§ 33), je bezúhonný (§ 38), je zapísaný v registri (§ 64).

42. Podľa § 69 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, podmienkou na vydanie licencie je aj dôveryhodnosť zdravotníckeho pracovníka.

43. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, príjmami z podnikania sú
a/ príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, 24)
b/ príjmy zo živnosti, 25)
c/ príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov 26) neuvedené v písmenách a/ a b/,
d/ príjmy spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti podľa odsekov 7 a 8.

44. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, príjmami z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ak nepatria do príjmov uvedených v § 5, sú príjmy
a/ z vytvorenia diela a z podania umeleckého výkonu,27) pri ktorých daňovník uplatnil postup podľa § 43 ods. 14 a z vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych diel a iných diel na vlastné náklady a z vytvorenia alebo zhotovenia iného predmetu duševného vlastníctva a z použitia iného predmetu duševného vlastníctva alebo z postúpenia práv k predmetu duševného vlastníctva,
b/ z činností, 28) ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním,
c/ znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu, 29)
d/ z činností sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov, ktoré nie sú živnosťou, 29a)
e/ príjmy z činnosti športovca alebo športového odborníka podľa osobitného predpisu29aa) vrátane príjmov na základe zmluvy o sponzorstve v športe.29ab)

45. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že rozhodnutím z 13. novembra 2006, č. j. TA/2006/4019 Trnavský samosprávny kraj vydal žalobcovi povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v odbore pediatria, dorastové lekársstvo, klinická farmakológia. Následne Trnavský samosprávny kraj rozhodnutím z 18. marca 2009, Číslo: TA/273/2009/OZaHF-006 žiadosti spoločnosti L. o vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia vyhovel a povolil prevádzkovať zdravotnícke zariadenie

- (okrem iného) v ambulancii kategórii lekár v špecializačnom odbore Pediatria, dorastové lekárstvo, klinická farmakológia, ktorej odborným zástupcom je žalobca s tým, že činnosť prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia začína dňom 01. mája 2009, najneskôr však do troch (3) mesiacov odo dňa právoplatnosti predmetného rozhodnutia.

Súčasne k 30. aprílu 2009 Trnavský samosprávny kraj žalobcovi zrušil povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia vydaného dňa 13. novembra 2006 pod číslom TA/2006/4019 v odbore pediatria, dorastové lekárstvo, klinická farmakológia.

46. Z obsahu súdneho spisu bolo tiež zistené, že zamestnávateľ L. prihlásil svojho zamestnanca - žalobcu do Sociálnej poisťovne na predpísanom tlačive „Registračný list FO“ s tým, že dátum vzniku poistenia bol určený na 01. mája 2009. Uvedené potvrdzuje aj tá skutočnosť, že pracovná zmluva medzi zamestnávateľom L. a žalobcom ako zamestnancom bola uzavretá dňa 30. apríla 2009 s dohodnutým dňom nástupu do práce k 01. máju 2009. Rovnako aj vo výpise zo štatistického registra (Slobodné povolanie - fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona) je uvedený dátum zániku dňa 30. apríla 2009. Z obsahu administratívneho spisu bolo tiež zistené, že Slovenská lekárska komora rozhodnutím z 02. decembra 2005 pod číslom L1A/TT/0476/05 vydala žalobcovi licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore (odboroch): pediatria, dorastové lekárstvo, klinická farmakológia. Uvedená licencia bola následne na základe žiadosti žalobcu zo strany Slovenskej lekárskej komory rozhodnutím z 11. novembra 2014, číslo: LZA/TT/0476/05 zrušená ku dňu 20. decembra 2014.

47. Najvyšší súd uvádza, že vyššie uvedené skutočnosti (body 45 a 46 rozsudku) medzi účastníkmi konania neboli sporné.

48. Sporným však zostalo, či žalobca aj napriek zrušeniu povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie) mal na účely sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činný osoby aj po 30. apríli 2009, a to z dôvodu, že bol naďalej držiteľom licencie L1A.

49. Najvyšší súd stotožňuje so záverom, ku ktorému dospel krajský súd, že licencia L1A je podľa § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. dokladom, na základe ktorého je možný výkon zdravotníckeho povolania jednou z jeho foriem, ktorý (výkon zdravotníckeho povolania) nie je dôvodné stotožňovať s vykonávaním činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v rozhodnom znení. Samotná licencia pre výkon samostatnej zdravotníckej praxe jej držiteľom nepostačuje, čo vyplýva už z definície obsiahnutej v § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z.z., podľa ktorej samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, t. j. osoba poskytujúca zdravotnú starostlivosť na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotnom zariadení. V tejto súvislosti najvyšší súd bližšie a na zdôraznenie správnosti krajským súdom uvedeného záveru ďalej uvádza, že § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. ustanovuje, že zdravotnícke povolanie možno vykonávať

- v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,
- na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (§ 11) alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu,
- na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10),
- na základe licencie na výkon lekárskej posudkovej činnosti (§ 7a) a tiež
- na základe živnostenského oprávnenia podľa osobitného predpisu.

50. Úprava § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. môže evokovať, že výkon zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (§ 11) a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (teda licencie L1A) predstavuje rovnocenné formy výkonu zdravotníckeho povolania. Výkon zdravotníckeho povolania na základe licencie L1A je však nutné vykladať výlučne v spojení s § 10 zákona č. 578/2004 Z.z., na ktorý § 3 ods. 4 písm. c/ sám odkazuje. Podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z.z. samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárov, sestry, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér (ods. 1) s tým, že samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1

je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení (ods. 2). Z uvedeného je zrejmé, že samotná licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti tak ako to predpokladá vyššie citovaný § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v rozhodnom znení, pretože sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť. Tú môže vykonávať až na základe dohody, alebo zmluvy s iným poskytovateľom. Licencia L1A teda fakticky len poskytuje oprávnenie uchádzať sa o vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe u konkrétneho poskytovateľa, pričom podmienkou využívania predmetnej licencie je reálny zmluvný vzťah s iným poskytovateľom. Ďalej najvyšší súd uvádza, že zákon č. 578/2004 Z.z. neupravuje bližšie podmienky výkonu samostatnej zdravotníckej praxe u iného poskytovateľa a obsah vzájomných vzťahov medzi lekárom ako držiteľom licencie L1A na jednej strane a iného poskytovateľa na strane druhej, u ktorého môže držiteľ licencie L1A realizovať svoje zdravotnícke povolanie. Zákon teda nevyklučuje, aby tento vzťah nemohol byť aj pracovnoprávny, pričom samotné znenie § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. predpokladá možnosť, že držiteľmi oprávnení môžu byť aj osoby v pracovnoprávnom pomere, a preto nebudú pre účely tohto zákona samostatne zárobkovo činnými osobami. Po preskúmaní oboch žalobou napadnutých správnych rozhodnutí najvyšší súd konštatuje, že žalovaná pre svoje rozhodnutie o tom, že žalobca mal status samostatne zárobkovo činnnej osoby, nevykonala žiadne dokazovanie a neskúmala, či žalobca vôbec zákonom stanovené znaky samostatnej zdravotníckej praxe naplnil.

51. Najvyšší súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalované správne orgány dospeli k záveru, že žalobca aj napriek zrušeniu povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie) mal na účely sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 30. apríli 2009, a to z dôvodu, že bol naďalej držiteľom licencie L1A, vyvstáva tu zároveň otázka, ako správne orgány na účely vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia posudzovali žalobcom dosiahnutý príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti. Z vyššie citovaného § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 vyplýva, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 01. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak. Predpokladom vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. je preukázanie, že posudzovaná osoba spĺňa zákonné podmienky statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby definovanej v § 5 písm. c/ tohto zákona v rozhodnom znení a za tým účelom si zadovážiť skutkové zistenia a súčasne preukázanie, že táto osoba v zákonom určenej dobe dosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z.z.) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, ktorý bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9. Pri posudzovaní zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia tejto osoby je rozhodujúce, že k 30. júnu kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z.z.) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak. Výkladom uvedenej právnej úpravy možno dospieť k záveru, že pokiaľ zákonodarca podmieňuje vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia povinnej osoby preukázaním statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby definovanej v § 5 písm. c/ tohto zákona v rozhodnom znení, tak aj pri posudzovaní príjmu plynúceho z jej podnikania, predpokladá dosahovanie príjmu z jej podnikania ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, z čoho plynie záver, že povinná osoba dosiahla príjem z podnikania na základe oprávnenia na výkon samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c/ zákona. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na závery plynúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7Sžso/20/2011 (publikovaného aj v

Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 4/2012 pod č. 72) podľa ktorého cit.: „(...) pri posudzovaní príjmov podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je potrebné prihliadať len na tie príjmy z podnikania, ktoré vyplynuli z podnikateľskej činnosti posudzovaného statusu samostatne zárobkovo činné osoby“, čo znamená, že žalovaná mala na účely rozhodnutia o povinnej účasti žalobcu na sociálnom poistení posudzovať jeho príjmy výlučne vo vzťahu k licencií L1A. Žalovaná sa v tomto smere tiež nevysporiadala s námietkou žalobcu, že licencovanú činnosť (zárobkovú činnosť na základe licencie L1A) vôbec nevykonával, a teda ani z nej nemohol žiaden príjem dosiahnuť.

52. Najvyšší súd tiež považuje za nutné prisvedčiť argumentácii krajského súdu, že postupom správnych orgánov bolo porušené ústavné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka, keď začatie konania nebolo žalobcovi zo strany príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne oznámené a nebolo mu tak umožnené vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia napriek tomu, že podľa označenia aplikovaného ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. by malo ísť o sporný prípad zániku sociálneho poistenia a navyše vydaním prvostupňového správneho rozhodnutia s časovým odstupom 8 rokov ide o rozhodnutie bez pochybností nepredvídateľné, tiež v ňom absentuje zrozumiteľné vysvetlenie dôvodu vydania rozhodnutia, ozrejmienie úvah správneho orgánu pri hodnotení dôkazov a aplikácii právnych predpisov. Pre doplnenie, najvyšší súd uvádza, že podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou, pričom je nutné z hľadiska ústavnoprávneho vždy rešpektovať právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom (článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Rovnako aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručuje právo každému na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (článok 6 ods. 1 veta prvá). Najvyšší súd tiež poukazuje i na článok 1 Rezolúcie č. (77) 31 o ochrane jednotlivca vo vzťahu k aktom správnych orgánov prijatej na úrovni Rady Európy (Výborom ministrov dňa 28. septembra 1977 na 275. zasadnutí zástupcov ministrov) podľa ktorého v súvislosti s akýmkoľvek správnym aktom, ktorý pravdepodobne ovplyvní práva, slobody a záujmy určitej osoby, môže dotknutá osoba predložiť fakty, argumenty, a v náležitých prípadoch dôkazy, ktoré správny orgán zohľadní s tým, že v príslušných prípadoch bude dotknutá osoba informovaná o týchto právach, a to v riadnom čase a spôsobom primeraným pre daný prípad. Vo svetle vyššie uvedenom možno teda uzavrieť, že konanie podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov začaté z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v zmysle § 184 ods. 8 v spojení s § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. nezbavuje Sociálnu poisťovňu povinnosti zabezpečiť účastníkovi konania ochranu jeho oprávnení, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, prípadne i základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ktoré mu priznávajú aj medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná v zmysle článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

53. Pokiaľ žalovaná odôvodňovala svoj postup s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2011, sp. zn. 7Sžso/20/2010, podľa ktorého žalovaná nemala povinnosť oboznamovať účastníka konania o začatí konania, nakoľko prvým úkonom vykonaným v ex offio začatím konaní môže byť aj doručenie rozhodnutia vo veci samej, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutie vo veci 7Sžso/20/2010 bolo vydané v skutkovo a právne rozdielnej veci, v ktorej podklady rozhodnutia správneho orgánu pochádzali od samotného účastníka správneho konania. Najvyšší súd aj v súvislosti so záverom konštatovaným v predchádzajúcom bode 52 tohto rozsudku dáva do pozornosti aj tú skutočnosť, že i napriek tomu, že v danom prípade išlo o konanie začaté na podnet organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, ktoré je v zmysle § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon, bolo potrebné rešpektovať procesné práva účastníka konania plynúce aj zo zákona č. 461/2003 Z.z. Ak by sa totiž za prvý úkon považovalo aj rozhodnutie sociálnej poisťovne, potom konanie by začalo aj skončilo v jednom časovom okamihu, takže by nebolo možné hovoriť o riadnom procese. Zároveň by tým bolo vylúčené zákonom priznané procesné právo účastníka nazeráť do spisu (§ 190 zákona č. 461/2003

Z.z.), predkladať návrhy a vyjadrenia (§ 195 menovaného zákona), prípadne navrhovať dôkazy na podporu svojich tvrdení (§ 196 ods. 1 zákona).

54. Záverom najvyšší súd uvádza, že tak v skutkovo ako aj právne obdobnej veci (čo do právneho posúdenia licencie L1A, otázky posudzovania príjmu zo zárobkovej činnosti ako aj vyhodnotenia námietok smerujúcich k procesnému postupu žalovanej) senát najvyššieho súdu vo veci 10Sžsk/33/2017 uznesením z 18. februára 2019 postúpil vec (z dôvodu prijatia odlišného právneho názoru než ku ktorému dospel iný senát najvyššieho súdu vo veci 9Sžsk/16/2018) veľkému senátu, ktorý následne v uznesení z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019 prijal nasledujúce závery:

- Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia alebo na inom mieste ako zdravotníckom zariadení, a preto licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z., keď sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť, ktorú môže vykonávať až na základe dohody /zmluvy/ s iným poskytovateľom. Pojem samostatná zdravotnícka prax v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. vykonávaná na základe licencie L1A nie je možné bez ďalšieho stotožniť s pojmom samostatná zárobková činnosť v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a pojem licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe s pojmom oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu pre účely sociálneho poistenia

- Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca - lekára, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je posudzovať príjmy poistenca - lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z.

- Konanie podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov začaté z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v zmysle § 184 ods. 8 v spojení s § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. nezabavuje Sociálnu poisťovňu povinnosti zabezpečiť účastníkovi konania ochranu jeho oprávnení, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, prípadne i základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ktoré mu priznávajú aj medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná v zmysle článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

55. S poukazom na takto veľkým senátom prijaté závery potom aj odkaz žalovanej na závery plynúce predovšetkým z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. 1Sžso/16/2016, z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. augusta 2017, sp. zn. 27Sa/3/2017 a tiež z rozsudkov Krajského súdu v Trenčíne z 09. mája 2017, sp. zn. 25Sa/1/2017 a sp. zn. 25Sa/2/2017 stratil relevanciu a najvyšší súd nepovažoval za potrebné sa nimi bližšie vysporiadať.

56. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovanej uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

57. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 175 ods. 1 SSP a § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

58. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.